

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Mihala a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Juraja Majchráka, v trestnej veci proti obžalovanému **J.L. a spol.**, pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005 vrátane - ďalej len Tr. zák.) a iné, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 4. decembra 2008 v Bratislave sťažnosť podanú obhajkyňou JUDr. K.D. proti uzneseniu predsedu senátu Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 12. novembra 2008, sp. zn. PK-1 T 33/2008 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie **z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda senátu Špeciálneho súdu v Pezinku uznesením zo dňa 4. decembra 2008, č. k. PK- 1 T 33/2008-12234, uložil podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) obhajkyňi JUDr. K.D. poriadkovú pokutu vo výške dvadsaťtisíc slovenských korún (20 000 Sk).

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že obhajkyňa JUDr. K.D. bola upovedomená o hlavnom pojednávaní konajúcom sa v termíne od 3. do 7. novembra 2008 so začiatkom vždy o 9.00 hod., pričom toto upovedomenie prevzala s veľkým časovým predstihom dňa 17. októbra 2008. Napriek riadnemu a včasnému doručeniu upovedomenia, ktoré potvrdila vlastnoručným podpisom na návratke doručenky, sa však obhajkyňa na termín hlavného pojednávania nedostavila, pričom svoju neúčast' ospravedlnila písomným podaním zo dňa 27. októbra 2008. V podaní uviedla, že sa hlavného pojednávania nezúčastní, požiadala o ospravedlnenie a súčasne oznámila konajúcemu prvostupňovému súdu, že na celý úkon substituovala advokáta JUDr. K. H., náhradného obhajcu tých istých obžalovaných, ktorých

v procesnom konaní zastupuje ona sama, konkrétne R.N., M.B. a Ľ.V. Súčasne súdu oznámila, že JUDr. H. substitúciu prijal a akceptujú ju aj všetci traja špecifikovaní obžalovaní, ktorí tak dali súhlas k vykonaniu tohto úkonu trestného konania bez účasti zvolenej obhajkyne. Dňa 4. novembra 2008 sa však na hlavné pojednávanie z dôvodu náhlej práceneschopnosti nedostavil substitút – obhajca JUDr. K.H. Za tejto situácie predseda senátu telefonicky kontaktoval obhajkyňu JUDr. D., oznámil jej prekážku konania a vyzval ju, aby sa na nasledujúci deň 5. novembra 2008 dostavila na pokračovanie úkonu hlavného pojednávania. Obhajkyňa po tejto výzve predsedu senátu náhle telefonický rozhovor ukončila bez pozdravu so slovami „dajte mi to faxom“. Konajúci predseda senátu o tejto situácii spísal 4. novembra 2008 úradný záznam a v rovnaký deň o 13.28 hod. zhodnú výzvu – predvolanie na hlavné pojednávanie – faxoval na to číslo, z ktorého JUDr. K.D. v predchádzajúcom období adresovala Špeciálnemu súdu rôzne písomné podania vo veci. Jedná sa o faxové číslo X. patriace obhajcovi JUDr. J.H., sídliačemu v K. na M. ulici číslo X. V rovnaký deň o 16.01 hod. JUDr. H. Špeciálnemu súdu faxoval odpoveď v tom zmysle, že aj napriek tomu, že v minulosti mohlo dôjsť k odoslaniu niektorých súrnych podaní obhajkyne JUDr. K.D. z jeho faxového prístroja, stav je taký, že sa nejedná o jej vlastnú faxovú linku, ergo táto linka nie je určená na prijímanie písomností JUDr. D. JUDr. H. oznámil, že s JUDr. D. sa nespojil a o obsahu výzvy Špeciálneho súdu ju preto neupovedomil.

Zhrnúc uvedený stav predseda senátu prvostupňového súdu dňa 5. novembra 2008 v úvode hlavného pojednávania skonštatoval neprítomnosť substitúta JUDr. K.H. a tiež neprítomnosť JUDr. K. D., ktorá sa na prebiehajúci úkon napriek výzve z predchádzajúceho dňa nedostavila. Zistený stav prezentoval ako prekážku v konaní a zmarenie úkonu vo vzťahu k obžalovaným, ktorých menovaná obhajkyňa v konaní obhajuje. Z týchto dôvodov predseda senátu urobil záver, že obhajkyňa v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. bez dostatočného ospravedlnenia nevyhovela jeho výzve a napriek upozorneniu na možnosť uloženia poriadkovej pokuty sa na hlavné pojednávanie dňa 5. novembra 2008 nedostavila. Preto jej uložil poriadkovú pokutu vo výške 20 000 Sk s odôvodnením, že táto sankcia je z hľadiska výšky primeraná a dostatočná.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote (po doručení 18. novembra 2008 dňa 20. novembra 2008 na pošte Košice 10) sťažnosť obhajkyňa JUDr. K.D. V písomných dôvodoch sťažnosti (č.l. 12266-12267 spisu) v podstate uviedla, že s postupom

predsedu senátu Špeciálneho súdu nesúhlasí, toto uznesenie považuje za nezákonné, protiústavné a domáha sa zrušenia uloženej poriadkovej pokuty.

Konštatovala, že z neúčasti na hlavnom pojednávaní sa riadne a včas ospravedlnila a to konkrétne v termínoch, ktoré správne citoval predseda senátu prvostupňového súdu v napadnutom uznesení. V súlade so zákonom písomnou formou požiadala o substitúciu v konaní obhajcom JUDr. K.H., ktorý ju aj prijal, na základe čoho sa dňa 3. novembra 2008 začalo hlavné pojednávanie vo veci. Pretože išlo o zákonnú substitúciu, senát ju akceptoval a tým, že pokračoval v konaní, logicky deklaroval, že jej osobná neúčasť na úkone nepredstavuje prekážku v konaní.

Obhajkyňa v ďalších písomných dôvodoch sťažnosti zhodnotila skutočnosti uvádzané predsedom senátu JUDr. Igorom Králikom v napadnutom uznesení za nepravdivé, pričom „nechala na zamyslenie, do akej miery označený sudca Špeciálneho súdu zneužíva svojím nepravdivým tvrdením svoju právomoc verejného činiteľa“. Nepoprela skutočnosť, že dňa 4. novembra 2008 sa kontaktovala s predsedom senátu po tom, ako si od neho našla neprijatý telefonický hovor. Obsah telefonického rozhovoru však bol podľa jej tvrdení iný, ako ten, ktorým operuje v písomnom odôvodnení uznesenia o poriadkovej pokute samotný predseda senátu. Uviedla, že JUDr. Králikovi oznámila svoju práceneschopnosť, konkretizovala, že má zdravotné problémy, ktoré by nerada zverejňovala. Napriek tomu jej JUDr. Králik telefonicky nariadil a prikázal, aby sa nasledujúci deň dostavila na hlavné pojednávania, pretože jej klienti nemajú obhajcu a dôjde k zmareniu úkonu. Vyslovila názor, že tón akým bol príkaz sudcu JUDr. Králika vydaný, považuje za neadekvátny, pričom takýto prístup mu nedovoľuje samotné postavenie sudcu. Uviedla, že podľa jej názoru si takýto prístup v súčasnosti môže dovoliť len spoločensky privilegovaný sudca, medzi ktorých v tomto prípade patrí sudca Špeciálneho súdu. Keďže konajúci predseda senátu JUDr. Igor Králik nerešpektoval okolnosť jej práceneschopnosti vyššie uvedeným namietaným nemiestnym spôsobom, skutočne zareagovala tak, že ho v telefonickom rozhovore slušnou formou požiadala o zaslanie príkazu faxom. Dodala, že má rovnako právnické vzdelanie ako JUDr. Králik, v minulosti aj ona, aj jej otec dlhodobo pracovali v radoch justície, a tak má nárok na to, aby sa je dávali príkazy slušnou predpísanou formou. Kontaktovanie konajúceho prvostupňového súdu faxom prostredníctvom iného obhajcu JUDr. H. považuje taktiež za neprijateľné. Keďže bola práceneschopná a nebola vyzvaná na predloženie lekárskej správy o práceneschopnosti, za situácie, že došlo k jej substitúcii JUDr. K.H., neúčasť na úkone ospravedlnila, ale

nedokladovala, pričom však výslovne udelila súhlas na preverenie okolností tejto práceneschopnosti ošetrojúcim lekárom MUDr. B., ktorého ambulancia sa nachádza v budove Krajského súdu v Košiciach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z podnetu podanej sťažnosti v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uzneseniu, pričom zistil, že sťažnosť sťažovateľky JUDr. K.D. je dôvodná.

Z obsahu procesného spisu je zrejmé (č.l. 12131 spisu), že obhajkyňa JUDr. K.D. po tom, ako prevzala upovedomenie o hlavnom pojednávaní, adresovala dňa 27. októbra 2008 predsedovi senátu Špeciálneho súdu v Pezinku k sp. zn. 1 T 14/07, písomné oznámenie, z ktorého vyplýva, že v dňoch 3. až 7. novembra 2008 sa osobne nezúčastní vo veci hlavného pojednávania, čím sa zároveň ospravedlňuje a súčasne oznamuje, že udelila substitučnú plnú moc JUDr. K.H. na obhajobu obžalovaných R.N., M.B. a Ľ.V., pričom obhajca substitučnú plnú moc prijal a všetci dotknutí klienti s takýmto postupom súhlasia.

Na č.l. 12134 spisu je založená substitučná plná moc JUDr. K.D. obhajcovi JUDr. K. H. zo dňa 27. októbra 2008 na predmetnú kauzu vo vzťahu k uvedeným trom obvineným za účelom úkonu hlavného pojednávania v dňoch 3. až 7. novembra 2008. V ľavom dolnom okraji písomnosti je pečiatka JUDr. K.H. s klauzulou, že substitúciu dňa 27. októbra 2008 prijíma.

Z č.l. 12142 a nasledujúcich spisu vyplýva, že dňa 3. novembra 2008 o 09.05 hod. bola na hlavnom pojednávaní konanom pred Špeciálnym súdom v Pezinku vo veci sp. zn. PK - 1 T 14/2007, okrem iného, konštatovaná aj prítomnosť obhajcu JUDr. K.H. Hlavné pojednávanie v tento deň trvalo do 13.40 hod. a bolo prerušené s klauzulou, že súd v úkone bude pokračovať nasledujúceho dňa 4. novembra 2008 o 9.00 hod. Nesporným je fakt, že dňa 3. novembra 2008 boli vykonané pomerne početné úkony súvisiace s meritom veci (viď č.l. 12142 – 12148 spisu).

Z rubu č.l. 12148 vyplýva, že na pokračovanie v hlavnom pojednávaní dňa 4. novembra 2008 sa už substituovaný obhajca JUDr. H. nedostavil. V čase od 9.13 do 9.38 hod. predmetného dňa sa predseda senátu JUDr. Králik podľa zápisnice o hlavnom pojedná-

vaní snažil dovolať cez dve mobilné telefónne čísla JUDr. H., avšak pre nedostupnosť neúspešne. Manželka JUDr. H. súdu oznámila, že „zaľahol“ a že konajúcemu súdu poslala správu faxom o 9.15 hod. s obsahom, že JUDr. H. je od 4. novembra 2008 v lekárskej starostlivosti MUDr. M. Š.

Predseda senátu procesným stranám následne zápisnične oznámil, že okrem JUDr. H. nie je prítomná ani náhradná obhajkyňa Mgr. K. pričom skonštatoval aj, že nie je prítomná ani zvolená obhajkyňa JUDr. D.. S touto posledne menovanou obhajkyňou telefonoval na jej mobilné telefónne číslo a požiadal ju, resp. oficiálne ju vyzval, aby sa zajtrajšieho t.j. nasledujúceho dňa dostavila na hlavné pojednávanie. Obhajkyňa JUDr. D. mala predsedovi senátu odpovedať „pošlite mi to faxom“ a zložiť (zrušiť mobilné telefonické spojenie) bez pozdravu. Za tohto stavu JUDr. Králik skonštatoval, že konať sa dňa 4. novembra 2008 nemôže, prerušil hlavné pojednávanie do nasledujúceho dňa a oznámil prítomným, že vyzve JUDr. D., aby sa dostavila na hlavné pojednávanie v nasledujúcich dňoch 5. až 7. novembra 2008.

Z č.l. 12149 spisu vyplýva, že nasledujúceho dňa 5. novembra 2008, predseda senátu opäť skonštatoval neprítomnosť obhajcov JUDr. D. i JUDr. H. Zo zápisnice o priebehu tohto úkonu vyplýva, že predseda senátu mal faxovať predvolanie na v predchádzajúci deň signalizované hlavné pojednávanie, skonštatoval, že JUDr. D. nemá faxový prístroj, a preto jej písomnosť odoslal na fax patriaci JUDr. J. H., advokátovi sídliacemu v K. na M. X. Vrátil sa však fax, v ktorom JUDr. H. oznámil, že odkaz JUDr. D. neodovzdal, pretože nejde o jej osobnú telefónnu linku a faxové číslo, teda na tomto čísle JUDr. D. žiadne písomnosti neprijímala a neprijíma. JUDr. H. súčasne oznámil, že s JUDr. D. sa nedokázal telefonicky spojiť, a o výzve ju neupovedomil. Za tohto stavu predseda senátu JUDr. Králik opäť skonštatoval neúčast' obhajcov JUDr. H., JUDr. D. a Mgr. K., pričom prítomných oboznámil, že telefonoval s JUDr. H. a tento mu povedal, že „ak by sa jeho zdravotný stav zlepšil, že by prišiel. Keďže neprišiel, tak sa mu nepolepšilo“. Skonštatoval tak, že obžalovaní N., B. a V. nemajú obhajcov, zistil stanovisko procesných strán, prerušil hlavné pojednávanie a podľa § 21 ods. 1 Tr. por. zo spoločného konania vylúčil na samostatné konanie trestnú vec týkajúcu sa obžalovaných N., V. a B. (č.l. 12150 spisu). Následne pokračoval vo výkone hlavného pojednávania v trestnej veci ostatných obžalovaných uvedených na č.l. 12150 spisu, a to dňa 5. novembra 2008 do 15.20 hod. ako aj dňa 6. novembra 2008 v čase od 9.15 do 10.40 hod.

Za týchto úplných konkrétnych skutkových okolností Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosti obhajkyne JUDr. K.D. vyhovel a podľa § 194 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil. Obhajkyňa úkon nezmarila, jej ospravedlnenie z neúčasti na úkone, ako celku, je nutné považovať za včasné a vykonané štandardnou zákonnou formou s dostatočným časovým predstihom, takmer týždeň pred plánovaným hlavným pojednávaním. Obhajkyňa predpísanou formou zaslala súdu nielen ospravedlnenie svojej neúčasti na úkone, ale aj substitučnú plnú moc JUDr. K.H. doloženú klauzulou, podľa ktorej tento substitút zastupovanie v plnom rozsahu prijíma a úkonu sa osobne zúčastní. Rovnako oznámila súdu stanovisko v tom smere, že so substitúciou súhlasia všetci traja klienti R.N., M.B. a L.V. Tieto údaje z č.l. 12131 spisu boli korektné a oznamované s cieľom nezmariť inštitút hlavného pojednávania (substitúcia s klauzulou jej prijatia je založená v plnom znení na dotknutý úkon už dňa 27. októbra 2008 – č. l. 12134 spisu).

Konajúci prvostupňový súd napokon nemal žiadne pragmatické námietky k neúčasti JUDr. D. na hlavnom pojednávaní dňa 3. novembra 2008, pričom osoba tejto obhajkyne nie je zaznamenaná ani v zozname obhajcov v zápisnici o hlavnom pojednávaní (č.l. 12142 spisu). Obhajca JUDr. H. predložil ospravedlnenie obhajkyne JUDr. K.D. i substitučnú plnú moc na celé hlavné pojednávanie v čase od 3. do 7. novembra 2008, ktoré predseda senátu na č.l. 12143 prijal a založil do spisu bez akéhokoľvek komentára, pričom takto ospravedlnenou absenciou obhajkyne JUDr. D. sa už v tento deň nezaoberal. Až nasledujúce dva dni, po onemocnení JUDr. H. v ďalšom postupe urobil vyššie popísané úkony k tomu, aby sa JUDr. D. dňa 5. novembra 2008 na základe telefonického spojenia dostavila na pokračovanie v úkone, v ktorom bola pôvodne akceptovaná jej neprítomnosť i substitúcia v naznačenom rozsahu.

Z obsahu kompletnej zápisnice o hlavnom pojednávaní, ktorá ozrejmuje tento úkon, jednoznačne vyplýva záver, že ak by nedošlo k ochoreniu JUDr. H., nebola by neprítomnosť obhajkyne JUDr. D. na úkone žiadnym problémom. Jej neprítomnosť sa primárne konštatovala (č.l. 12143 spisu), a na základe ďalšieho postupu aj sekundárne akceptovala, pretože bez akýchkoľvek komentárov prevzal jej rolu substitút JUDr. H. Práceschopnosť substitúta však nie je v žiadnej príčinnej súvislosti s vopred avizovanou ospravedlnenou neúčastou obhajkyne JUDr. D. na úkone. Dokonca i v nasledujúce dni predseda senátu zápisnične konštatoval, že problém obhajoby by sa vyriešil, ak by sa zdravotný stav JUDr. H. zlepšil,

pretože v tom prípade by sa dostavil a všetkým trom obvineným by obhajobu v zmysle zákona poskytol.

Akceptácia substitúcie predmetnej obhajoby zo strany predsedu senátu Špeciálneho súdu je napokon dostatočne zrejماً aj z toho dôvodu, že v ďalšom vôbec neexistoval dôvod neúčasti obhajkyne JUDr. D. na hlavnom pojednávaní v dňoch 3. až 7. novembra 2008, a to ani dodatočne.

Odhladnuc od uvedeného, za tejto situácie zostáva však minimálne spornou okolnosť, či obhajkyňa JUDr. D. bola vôbec zdravotne spôsobilá zúčastniť sa skúmaného úkonu, a či bola schopná absolvovať cestu zo svojho bydliska cez územie celej Slovenskej republiky do sídla Špeciálneho súdu v Pezinku v podstate v čase „z večera na ráno“. S ohľadom na všetky uvedené okolnosti je následne spornou aj možnosť jej eventuálnej prípravy na úkon bezprostredne po výzve predsedu senátu, ktorá nemá štandardný zaužívaný charakter.

Na základe týchto skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky bez potreby ďalšieho dokazovania napadnuté uznesenie v zmysle § 194 ods. 1 Tr. por. v celom rozsahu zrušil tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však obhajkyňu JUDr. K.D. upozorňuje na to, že z titulu svojho procesného postavenia v trestnom konaní je povinná sa v budúcnosti podriadiť výzvam súdu, a tieto bezo zvyšku dôsledne rešpektovať. V praxi to znamená, že je predovšetkým povinná sa dostaviť na každé upovedomenie konajúceho súdu, ak jej to vlastný zdravotný stav dovoľí, hlásiť a adekvátne písomne doložiť dôvod jej prípadnej neúčasti na úkonoch súdneho konania, čo platí aj o úkone z 3. až 7. novembra 2008, v súvislosti s ktorým bude jej povinnosťou doložiť doklad o práceneschopnosti (resp. uviesť podrobnosti v zmysle požiadaviek konajúceho prvostupňového súdu, na čo dala v písomných dôvodoch svojej sťažnosti písomný súhlas, ktorým zbavila mlčanlivosti svojho ošetrojúceho lekára MUDr. B.). Obhajkyňa, už aj preto, že je osobou znalou práva, nie je povolaná na to, aby hodnotila procesné postupy súdu v prejednávanej veci takým verbálnym spôsobom, aký je zrejماً z jej sťažnostných dôvodov z č.l. 12266-12267 spisu. Špeciálny súd nie je súdom privilegovaným a predstavuje inštitút zriadený na základe platného zákona rozhodnutím demokraticky konštituovaného zákonodarného zboru. Preto subjektívne komentáre obhajkyne o údajnej privilegovanosti sudcov Špeciálneho súdu pôsobia (v kontexte posúdenia obsahu

celej sťažnosti) nemiestne a prezentovaný podtón jej sťažnostného podania vykazuje znaky inštitucionálneho dehonestovania. Úlohou obhajkyne v konaní zostáva poskytnúť klientovi perfektný právny servis a v prípade, že z akýchkoľvek dôvodov zlyhá poverený substitút, bude jej povinnosťou dosiahnuť taký právny stav, aby zákonom vyžadovaný servis skutočne zostal perfektným, a aby pritom nebol ničím rušený postup konajúceho orgánu činného v trestnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. decembra 2008

JUDr. Ján M i h a l , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíchová